

CONSULTAȚII ÎN AJUTORUL CELOR CE STUDIAZĂ ÎN ÎNVĂȚĂMÎNTUL POLITICO-IDEOLOGIC

CONGRESUL AL XII-LEA AL P.C.R. CU PRIVIRE LA ACCELERAREA PROCESULUI DE RESTRUCTURARE A INDUSTRIEI

Congresul al XII-lea al partidului a stabilit ca obiectiv fundamental pentru acest cincinal continuarea pe o treaptă superioară a îndeplinirii Programului partidului, creșterea în ritm susținut a economiei naționale, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice și a unei noi calități în întreaga viață economico-socială și ca urmare trecerea României la un nou stadiu, acela de țară socialistă cu nivel mediu de dezvoltare economică. După cum s-a subliniat în documentele Congresului al XII-lea ca și în alte documente ulterioare ale partidului, o sarcină prioritară în acest sens o constituie remodelarea structurală a economiei în general și a industriei în special corespunzător stadiului atins în dezvoltarea economică și noilor condiții care s-au creat în economia mondială. „In perioada 1981—1985, preciza tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat Congresului al XII-lea va trebui continuat procesul de restructurare a industriei prin creșterea prioritară a ramurilor de prelucrare avansată, realizarea de produse de înaltă tehnicitate și mici consumatoare de energie”¹.

FACTORI DE INFLUENȚĂ ÎN MODELAREA STRUCTURILOR ECONOMICE

Problema structurilor economice este, în esență, o problemă strict particulară a fiecărei țări, în sensul că nu există nici un model care să poată fi copiat ca atare, ci doar surse de inspirație pentru a prelua sau evita unele aspecte pozitive sau negative reieșite din evoluția structurală a altor economii naționale. În orice caz structurile economice se constituie sub acțiunea legilor economice obiective, asupra lor punându-și o amprentă puternică atât factori de influență interni cât și externi (cei din urmă, mai ales în condițiile actuale de accentuare a interdependențelor pe plan mondial) sub a căror incidență structurile economice își definesc în final o configurație optimă, care,

în aceste condiții, dobândește un caracter obiectiv. Orice manifestare de subiectivism, de voluntarism, în această privință, de accentuare a unor aspecte în dauna altora, fără a ține seama de acțiunea legilor obiective și de influențele amintite, este de natură să afecteze echilibrul optimal și ca atare capacitatea de autodezvoltare și de competitivitate a economiei respective.

În orice caz, experiența istorică (și țara noastră nu face excepție) indică faptul că fiecărui stadiu de dezvoltare îi sînt caracteristice anumite structuri economice, progresul mai intens și regresul anumitor categorii de ramuri ale economiei. Astfel, în cazul țărilor cu o economie puțin dezvoltată, care se află abia la începutul procesului de industrializare, este specifică preponderența ramurilor industriale primare, cu un grad modest de tehnicitate și de prelucrare, necesitînd investiții mai reduse și forță de muncă cu un nivel mai scăzut de calificare. Pe măsură ce procesul de industrializare avansează încep să cîștige teren ramuri cu un nivel tehnic mai ridicat trecîndu-se treptat de la industriile extractive, ușoară și alimentară spre dezvoltarea energiei, siderurgiei, materialelor de construcție, chimiei și chiar construcțiilor de mașini. Odată cu maturizarea procesului de industrializare devin specifice metalurgia, industria chimică, construcțiile de mașini, toate cu subramuri de înaltă tehnicitate bine reprezentate, fără a fi neglijate nici industria extractivă, energetica sau ramurile industriei ușoare și alimentare. În sfîrșit, în țările avansate din punct de vedere industrial se constată un regres al ramurilor de prelucrare industrială primară, mari consumatoare de energie și puternic poluante, tendința transferării acestora către țările în curs de dezvoltare, predominanța unor subramuri bazate pe tehnică de vîrf, ge-

¹ Nicolae Ceaușescu, Raport la cel de-al XII-lea Congres al P.C.R., în volumul Congresul al XII-lea al P.C.R. pag. 33.

nerate de revoluția tehnico-științifică contemporană, mai puțin intensive din punct de vedere al consumului de energie și de materii prime, dar mari consumatoare de capital și bazate în principal pe asimilarea rezultatelor cercetării științifice și utilizând forță de muncă de înaltă calificare². Desigur, însă, combinarea concretă a diferitelor ramuri industriale, prezența într-o anumită proporție a unora sau altora are, așa cum subliniam, un caracter specific fiecărei țări, ceea ce și conferă caracterul particular al structurilor economice respective.

Pe lângă stadiul de dezvoltare atins, din punct de vedere al factorilor interni, o influență deosebită exercită condițiile și resursele naturale existente: într-o țară cu condiții agricole favorabile, chiar dacă procesul de industrializare avansează, ponderea agriculturii nu se va reduce evident sub un anumit nivel, destul de ridicat, după cum într-o țară cu resurse bogate în minereu de fier sau cărbuni cocsificabili siderurgia și metalurgia vor dobîndi poziții mai importante în raport cu alte ramuri. Cu toate acestea unele experiențe naționale (Japonia) par să demonstreze că existența resurselor naturale proprii nu a mai constituit o condiție strict necesară pentru dezvoltarea unor ramuri industriale, deși în contextul economic mondial (criza energetică și de materii prime) acest factor tinde să își redobîndească întreaga însemnătate.

Se apreciază că, considerabilă influență asupra optimizării structurilor economice are structura pieței, influență în cadrul căreia acțiunea factorilor interni se îmbină cu cea a factorilor externi prin două laturi interdependente: respectiv structura cererii de produse și structura ofertei de resurse³. Deoarece producția nu este și nu poate fi un scop în sine, oricărei producții îi este necesară o piață de desfacere. Mai mult, orice producție trebuie să răspundă unui anumit sector al cererii finale (și, în ultimă instanță, fie că este destinată investiției, exportului sau consumului final al populației, creșterii standardului de viață al acesteia).

Deci pentru a lua decizia inițierii sau dezvoltării unei anumite producții, ceea ce e evident, în proporție mai mare sau mai mică, schimbă configurația structurilor economice este necesară o bună cunoaștere a cererii interne și externe, atât de moment cît și de perspectivă, pentru a exista certitudinea că producția respectivă are piața de desfacere asigurată, deci a recuperării cu beneficii a investiției respective.

Odată cu aceasta intervine și problema raportului dintre specializare și diversificare în cadrul structurilor economice⁴. Legătura cu piața externă impune o anumită specializare a economiilor naționale care să permită pătrunderea eficientă pe piețele străine cu serii de produse relativ mari, posibilitatea asigurării publicității necesare pentru cucerirea piețelor, a dezvoltărilor tehnico-calitative și a serviciului indispensabil menținerii pe piețele respective. Spre deosebire de aceasta satisfacerea cerințelor extrem de multiple ale pieței interne implică diversificare. Combinarea optimă a acestor două aspecte, deci nici specializare îngustă, nici diversificare exagerată, este de natură să asigure o participare eficientă la diviziunea internațională a muncii, relații comerciale raționale, fluente, reciproc avantajoase, satisfacerea completă, în condițiile cele mai economice, a cerințelor economiei naționale.

În legătură cu cea de-a doua latură, a ofertei de resurse, arătam funcția deosebit de importantă a bazei proprii

de materii prime și energie. Totuși, fără ca aceasta să își piardă importanța, pe măsură ce procesul industrializării avansează, există tendința ca ea să nu mai dețină locul decisiv ca în cazul industriilor primare. La aceasta concură atât sporirea potențialului economic, ceea ce permite obținerea prin exporturi a disponibilităților necesare pentru acoperirea importurilor, dezvoltarea unor producții și tehnologii mai mici consumatoare de resurse materiale, dar și ridicarea gradului de diversificare, ceea ce face ca necesitățile de resurse să nu mai poată fi acoperite din producția internă. Pe de altă parte, criza energiei și a materiilor prime, creșterea exagerată a prețurilor, mai ales în cazul purtătorilor de energie, a determinat eforturi de adaptare structurală la aceste noi restricții din partea tutror economiilor naționale, inclusiv ale țărilor avansate din punct de vedere industrial. În acest context trebuie precizat că ceea ce numim criza energiei nu este doar un fenomen conjunctural. Ea a fost declanșată, este adevărat, de o creștere a prețurilor petrolului determinată și de factori extraeconomici, dar nu este mai puțin adevărat că, în fața reducerii considerabile a rezervelor cunoscute și exploatabile de petrol, se poate aprecia că era energiei ieftine, factor care a stat la baza constituirii tutror structurilor economice existente astăzi, s-a încheiat, ceea ce impune, evident, serioase reconsiderări.

În ceea ce privește țara noastră se poate aprecia că au fost depășite fazele incipiente și chiar medii ale procesului de industrializare, deoarece încă din anul 1979, energetica, metalurgia, chimia, construcțiile de mașini, deveniseră ramurile preponderente în structura producției industriale, deținînd 60% din întreaga producție. Aceasta înseamnă că România a intrat într-o fază superioară a dezvoltării ei industriale cînd se pune cu intensitate problema ridicării considerabile a gradului de valorificare a resurselor utilizate, creșterea prioritară și, deci, a ponderii, ramurilor de prelucrare avansată, de înaltă tehnicitate. În mod firesc și asupra structurilor industriei românești acționează cu tot mai multă forță progresul tehnic, impunînd apariția și dezvoltarea a noi subramuri industriale. De asemenea, așa cum spuneam, a căpătat, o mare acuitate necesitatea adaptării la restricțiile energetice și materiale impuse de situația economică mondială, ceea ce determină necesitatea unei accelerări a procesului de remodelare a structurii industriei românești, introducînd cerințe noi — promovarea mai puternică a unor ramuri mici consumatoare de energie și care dispun de o bază internă de materii prime și în special de materii prime regenerabile, precum și eforturi sporite pentru dezvoltarea bazei proprii de materii prime și energetice. Desigur însă că procesul restructurării industriale este de durată, extrem de complex, și este dependent de toate condițiile enumerate (care nu sînt epulzate prin aceasta).

² Vezi în acest sens Andrei Vela, Structurile economice în perspectiva deceniilor următoare. Revista economică nr. 20, 21, 22/1981 și Aurel Iancu, Modernizarea structurii industriale (I), Revista economică nr. 31/1981.

³ Vezi Aurel Iancu, Modernizarea structurilor economice — cerință a contextului contemporan. Revista economică nr. 52/1981 și 1/1982.

⁴ Vezi și Nicoară Ionescu, Criterii pentru o posibilă modernizare a structurilor economice. Revista economică nr. 10, 11/1981.

MUTAȚII STRUCTURALE ÎN ACTUALUL CINCINAL

Ținând seama de complexul de condiții și factori care acționează în și asupra economiei noastre naționale, actualul plan cincinal, pe baza sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului, determină noi priorități în procesul dezvoltării, ale cărei caracteristici principale sînt: creșterea rolului factorilor intensivi, practic, așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, trecerea de la o dezvoltare extensivă la dezvoltare intensivă, accentuarea procesului de restructurare a producției industriale, prin dezvoltarea în ritm înalt a ramurilor sale de vîrf, valorificarea superioară a resurselor materiale, realizarea de produse competitive pe piața mondială. O imagine generală a orientării eforturilor în această privință este prezentată în tabel.

Dezvoltarea producției industriale în perioada 1981—1985

	Prevederi 1985 față de 1980 %	Ritm mediu anual 1981—1985
INDUSTRIE — total	144,0	7,8
— Industria extractivă	133,5	6,0 —
— industria metalurgică	144,7	7,7 —
— industria construcțiilor de mașini	152,5	8,8 —
— industria chimică și prelucrarea țiteiului	162,7	10,2
— industria materialelor de con- strucții, a exploatării lemnului, celulozei și hîrtiei	132,6	5,8
— industria ușoară	143,8	7,5
— industria alimentară	145,0	7,7

sursa: Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de-al II-lea Congres al Consiliilor oamenilor muncii.

După cum reiese, ritmul cel mai înalt de dezvoltare continuă să îl dețină industria chimică, urmată de industria construcțiilor de mașini. Industria metalurgică, mare consumatoare de energie, va cunoaște un ritm mai modest. În schimb, se accelerează relativ ritmurile industriei alimentare și ușoare, care se bazează în cea mai mare parte pe resurse de materii prime interne și regenerabile și care în noul context economic, asigură și o eficiență ridicată a producției de export. Cerințele acoperirii în cât mai mare măsură din producție proprie a necesarului de energie și de materii prime a determinat stabilirea unui ritm mediu relativ considerabil mai ridicat în raport cu perioadele precedente pentru industria extractivă care, alături de agricultură, și ea bază de materii prime pentru industrie, devin noile priorități ale etapei actuale. Dar se poate aprecia că în etapa pe care o parcurgem nu se vor produce modificări importante în poziția diferitelor ramuri industriale ci acestea se vor înregistra mai ales în cadrul structurilor interne a acestor ramuri⁵.

În industria extractivă este prevăzută dezvoltarea producției de cărbune, de țitei și gaze, acoperirea în mai mare măsură a necesarului de minereu de fier, minereuri neferoase și alte substanțe utile. Pînă în 1985 producția de lignit va crește de peste 2,7 ori, iar întreaga producție de hîulă va fi spălată pentru cocs, acoperind astfel 50% din

cantitatea necesară metalurgiei. În extracția țiteiului prin introducerea unor tehnologii moderne se prevede majorarea factorului final de recuperare de la 32% în 1980 la 40% în 1985. În scopul dezvoltării bazei proprii de materii prime și energetice se prevede o considerabilă intensificarea activității geologice pentru descoperirea și punerea în valoare a noi substanțe minerale utile.

În industria energetică, sporirea producției de energie electrică pînă la 82,5 miliarde Kwh în 1985 se bazează pe creșterea ponderii energiei electrice obținută din cărbune și resurse hidro, pe îmbunătățirea exploatării centralelor și a rețelelor, reducîndu-se treptat consumul de petrol și gaze. Se va urgenta, de asemenea, intrarea în producție a primei centrale pe șisturi bituminoase, ca și a primei centrale nucleare-electrice, precum și dezvoltarea surselor neconvenționale de energie, ceea ce va determina importante schimbări în structura balanței energetice a țării. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Expunerea la cel de-al II-lea Congres al Consiliilor oamenilor muncii consumul de energie pe locuitor este mai ridicat în țara noastră comparativ chiar cu țări avansate din punct de vedere industrial, ceea ce denotă o utilizare ineficientă a energiei în industrie. Pentru remedierea acestei situații se estimează ca pînă în 1985 indicele mediu al consumului de energie primară la 1000 lei producție marfă este necesar să se reducă cu 21—23% față de 1980. Principalele căi de acțiune în această direcție sînt: 1) înlocuirea sau modernizarea unor tehnologii învechite, mari consumatoare de energie (pentru a evidenția rezervele deosebite care există în această privință menționăm că în Japonia consumul de energie în laminarea la cald a fost redus în perioada 1973—1979 de la 506.000 Kcal/tona la 319.000 Kcal/tonă. De asemenea, în Franța consumul de păcură injectată în furnale a fost redus de la 67 kg pe tonă în 1974 la 44 kg în 1979); 2) Valorificarea cât mai avansată a resurselor energetice secundare, reducerea pierderilor de energie; 3) substituirea unor produse mari consumatoare de energie destinate consumului intermediar intern, dar mai ales exportului, cu produse care consumă puțină energie⁶.

În industriile siderurgică și metalurgică, care vor asigura în 1985 o producție de oțel de 18 milioane tone, accentul se va pune pe dezvoltarea producției de oțeluri speciale aliate și slab aliate, destinate sectoarelor industriale de vîrf, îmbunătățirea radicală a structurii producției de laminate, țevi și alte produse metalurgice, ridicării gradului de prelucrare a metalului.

În industria constructoare de mașini, care va trebui să asigure peste 85% din utilajele și instalațiile necesare realizării programului de investiții și să își sporească exporturile de peste 2 ori, producția va crește cu un ritm

⁵ Vezi în acest sens, Raportul tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul al XII-lea al partidului, Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Congresul al II-lea al Consiliilor oamenilor muncii, Expunerea la Proiectul de Lege pentru adoptarea Planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981—1985, prezentată M.A.N. de primul ministru al guvernului, prevederile Legii pentru adoptarea Planului național unic al României în perioada 1981—1985.

⁶ Deosebit de utilă în acest sens este metodologia de calcul a consumului cumulat de resurse primare pe produse elaborată de Institutul central de cercetări economice, care a evidențiat că acest consum diferă de cel direct sau de fază în proporție de 2....100:1.

mediu anual de 8,8%. Semnificativ pentru evoluția configurației structurii interne a acestei ramuri sub influența progresului tehnic și a necesității economisirii și valorificării superioare a resurselor materiale și energetice este faptul că industria electronică va înregistra un ritm mediu de peste 20%, industria de mecanică fină și optică, a echipamentelor hidraulice și pneumatice de aproape 18%, a producției de mașini unelte pentru prelucrat metale de 19%. Vor intra în producție noi tipuri de mijloace de calcul și automatizare, de aparate de măsură și control, de linii agregate, de utilaje tehnologice etc. ceea ce va îmbunătăți considerabil structura producției acestor ramuri.

În industria chimică și de prelucrare a țițeiului se constată aceeași orientare fundamentală. Deși această ramură va cunoaște ritmul cel mai înalt, sporirea producției se va realiza nu prin creșterea cantităților de materie primă supusă prelucrării (în 1985 cantitatea de țiței utilizată va fi chiar mai mică decât în 1980) ci prin restructurarea producției pe calea creșterii prioritare a sectoarelor producătoare de sortimente cu grad superior de prelucrare. Astfel, ritmuri de creștere superioare mediei pe ramură, de 15—24% sînt prevăzute pentru producția de cauciuc sintetic, produse macromoleculare, fire și fibre chimice, medicamente, detergenți, cosmetice, pesticide. În industria de ingreșăminte chimice, mare consumatoare de energie, nu se prevăd dezvoltări importante, eforturile fiind îndreptate spre modernizarea tehnologiilor și adecvarea structurii producției la condițiile pedoclimatice din țara noastră.

În industria materialelor de construcții, ramură puternic energointensivă, va fi restrînsă la strictul necesar producția de ciment, prefabricate și alte produse mari consumatoare de energie, urmărindu-se revenirea la utilizarea unor materiale de construcție locale și eficiente cum sînt tufurile vulcanice, calcarele moi etc.

Industria bunurilor de consum, atît cea ușoară cît și cea alimentară, se va bucura de o atenție sporită. Și în această ramură accentul se pune pe modernizarea și diversificarea producției, pe valorificarea superioară a materiilor prime, ridicarea calității produselor în vederea satisfacerii în condiții superioare a cerințelor populației și creșterii competitivității pe piețele externe.

Am prezentat în cele de mai sus un succint tablou al modului cum au fost orientate de către Congresul al XII-lea al partidului, modificările structurale ale industriei noastre în actualul cincinal. Ele sînt menite să conducă la creșterea eficienței economice a activităților industriale prin promovarea activă a progresului tehnic, reducerea consumurilor materiale și energetice, valorificarea superioară a resurselor de care dispunem, creșterea productivității muncii, la afirmarea unei noi calități în economia românească.

Odată cu aceasta economia românească va depăși etapa dezvoltării sale extensive, dobîndind caracteristicile unei economii intensive, iar țara noastră se va ridica în rîndul statelor socialiste cu o economie mediu dezvoltată.

Nicoară IONESCU

Răsfoind prin dosare

Cît „trăiește” o licență

În urmă cu numai cîteva luni am consultat un dosar care cuprindea documentația tehnică și comercială privind licența de fabricare a unei mașini-unelte, ale cărei performanțe tehnologice au făcut-o cunoscută și peste hotare. Se punea deci problema exportării produsului în cauză, dar erau unele rețineri legate de faptul dacă producătorul are sau nu acest drept (de export), față de împrejurarea că produsul respectiv se fabrică sub licență străină. Mai mult de cît atît, s-au emis păreri potrivit cărora s-ar impune reluarea negocierilor cu licențiatorul, care, în schimbul unor eventuale redevențe suplimentare, să acorde producătorului român dreptul de export (dacă nu greșim, o delegație s-a și deplasat peste hotare, în acest scop).

Dosarul la care ne referim, discuțiile purtate și măsurile preconizate, ne permit să semnalăm o importanță problemă de principiu, cu serioase implicații în comerțul exterior: **necesitatea cunoașterii dreptului privind proprietatea industrială, respec-**

tiv regimul juridic al invențiilor brevetate, al mărcilor de fabrică etc. Ce marcă poate fi aplicată pe un produs te se exportă? Cum poate fi apărută o tehnologie originală, de contrafacere? Pe ce perioadă poate fi încheiat un contract de licență de brevet? Ce obligații revin părților într-un asemenea contract și, în special, pe ce perioadă? — sînt numai cîteva din întrebările la care trebuie să poată să răspundă orice conducător de întreprindere și, în special, de comerț exterior.

Dacă în cazul la care ne referim organele de decizie ar fi cunoscut că **dreptul național al fiecărui stat asigură protejirea legală a invențiilor, prin brevete de invenții acordate, pentru o perioadă limitată în timp (10—15 ani), după care invenția respectivă „cade în domeniul public”, rezolvarea dosarului ar fi fost cu totul alta.** Era suficient să se cerceteze data înregistrării invenției și perioada pentru care era legal apărută, pentru a se constata că titularul brevetului nu mai are nici un drept a-

supra invenției respective de ani de zile și că orice negociere, în continuare, cu acesta este inutilă, fără sens.

Dosarul prezentat nu este unicat. Au fost situații în care unele contracte de licență de brevete de invenții au fost încheiate pentru o perioadă care depășea perioada de protejire legală a brevetului, sau pur și simplu, în contract nu s-a prevăzut nici un termen de valabilitate.

Problema pe care o discutăm este cu atît mai actuală, dacă avem în vedere că ponderea produselor industriale, în ansamblul schimburilor internaționale, tinde să fie din ce în ce mai mare. Or, acestea nu pot fi ferite de riscuri, dacă regimul juridic al proprietății industriale nu este temeinic cunoscut. Este motivul care ne determină ca în numerele viitoare să publicăm o suită de materiale documentare privind acest domeniu al dreptului internațional. Sîntem convinși că pe această cale nu facem decît să încercăm să umplem într-o foarte mică măsură, o mare lacună a învățămîntului nostru de specialitate.

DALEX

BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI — INSTRUMENT PRINCIPAL PENTRU REALIZAREA ECHILIBRULUI FINANCIAR ȘI ASIGURAREA SOLVABILITĂȚII ÎNTREPRINDERII PE PARCURSUL ÎNTREGULUI AN, ÎN VEDEREA ÎNFĂPTUIRII AUTOGESTIUNII ECONOMICO-FINANCIARE. SARCINILE ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID PRIVIND CREȘTEREA VENITURILOR ÎNTREPRINDERII, REDUCEREA CONTINUĂ A CHELTUIELILOR ȘI SPORIREA RENTABILITĂȚII

Cincinalul 1981—1985 reprezintă o etapă nouă a procesului continuu de dezvoltare a economiei și societății noastre în anii construcției socialiste, etapă caracterizată, așa cum s-a subliniat la Congresul al XII-lea al partidului, prin afirmarea puternică și în toate domeniile de activitate a unei calități noi a muncii, prin accentuarea acțiunii factorilor intensivi ai creșterii. Ca o expresie a preocupării permanente a partidului, a secretarului său general, pentru perfecționarea organizării și conducerii societății socialiste, în condițiile sporirii complexității componentelor implicate în procesul dezvoltării, a circumstanțelor noi în care are loc evoluția economiei noastre în peisajul economic mondial — criza energetică și de materii prime, criza financiar-valutară, amplificarea practicilor protecționiste etc. — în ultimii ani au fost inițiate importante programe de acțiune. În cadrul acestor proiecte novatoare, concepute să stimuleze progresul economic general, o importanță deosebită revine elaborării și transpunerii în practică a noului mecanism economico-financiar.

În viziunea noului mecanism, trecerea la o nouă calitate se realizează prin îmbinarea conducerii unitare a economiei, pe baza planului național unic, cu autonomia economică-financiară a unităților administrative și de producție, cu autoconducerea muncitorească și autogestiu-nea întreprinderilor. Autoconducerea muncitorească reprezintă cadrul larg democratic în care cele mai importante decizii ale întreprinderii — cum sînt planul economic și bugetul de venituri și cheltuieli — se dezbat și se adoptă de către adunarea generală a oamenilor muncii din întreprindere, evident, în condițiile încadrării în nivelurile orientative și normative de plan transmise întreprinderii de către conducerea superioară. Trecerea la o nouă calitate presupune totodată, întărirea autogestiei economico-financiare a întreprinderilor, obținerea de către acestea de venituri corespunzătoare pentru acoperirea cheltuielilor și realizarea de beneficii maxime, presupune creșterea rolului pirghiilor economice

financiare (preț, beneficiu, credit etc.) în stimularea și cointeresarea personalului muncitor.

Din punct de vedere financiar, trecerea la o nouă calitate impune bazarea cu precădere a activității întreprinderilor pe fondurile proprii. În acest sens, noul mecanism a instituit un cadru economic și juridic de formare, la dispoziția întreprinderii, a principalelor fonduri pentru dezvoltarea ei economică, pentru cointeresarea materială a personalului muncitor al acesteia și pentru alte acțiuni sociale din întreprindere.

Instrumentul de urmărire a modului de realizare a cerințelor autogestiei și a cerinței de întărire a autofinanțării este **bugetul de venituri și cheltuieli**. Acesta este astfel conceput încît, prin indicatorii săi privind veniturile, cheltuielile și rezultatele financiare, privind fondurile proprii, creditele și destinația lor, privind corelația cu bugetul de stat, să contribuie la orientarea activității economico-sociale spre o calitate superioară, spre o accentuare în dezvoltarea factorilor intensivi. Astfel, prin indicatorii financiari din bugetul de venituri și cheltuieli, cum sînt beneficiul, creditele, restituirea fondurilor etc., se apreciază sintetic preocuparea întreprinderii pentru creșterea fondurilor proprii, pentru participarea la formarea fondurilor statului. Tocmai de aceea, alături de producția netă și producția fizică, indicatorii financiari dobîndesc o mare importanță în conducerea și planificarea activității economice a întreprinderilor.

SPORIREA RENTABILITĂȚII ÎNTREPRINDERILOR

Pentru înțelegerea modului de organizare a întreprinderii pe principiile autogestiei și autofinanțării, principiile care se află la baza întocmirii și urmăririi bugetului de venituri și cheltuieli, considerăm util, mai întîi, să răspundem la o întrebare care s-ar ridica în mod firesc în legătură cu finanțele întreprinderii și anume: care este procesul prin care o întreprindere, care este dotată la înființare cu fonduri de la bugetul de stat, dobîndește autonomie financiară, adică își bazează activitatea, în principal, pe fonduri proprii?

Prima manifestare a finanțelor în viața întreprinderii este prilejuită de înființarea acesteia întrucât realizarea acestei acțiuni presupune, în primul rând, mobilizarea fondurilor bănești necesare, echilibrarea necesarului de fonduri planificate cu resursele corespunzătoare; numai după aceea are loc declanșarea lucrărilor de investiții și a activității de producție.

Necesarul total de fonduri bănești pentru întreprinderile nou înființate cuprinde necesarul pentru investiții (respectiv pentru construirea, achiziționarea și montarea mijloacelor fixe) și necesarul pentru primul circuit al mijloacelor circulante (respectiv, pentru acoperirea cheltuielilor de producție pe intervalul de timp de la intrarea materiei prime în întreprindere, la prelucrarea acestora și pînă la vânzarea și încasarea produselor livrate beneficiarilor). Întrucît nivelul fondurilor proprii este zero, întreprinderea nou înființată va mobiliza, prin finanțe, resurse din afară, de la buget sau de la centrală. Acest mod de echilibrare a necesarului de fonduri cu resursele din afară determină, pentru întreprinderea ce ia ființă, obligația restituirii, din beneficiile viitoare, a fondurilor primite de la buget sau de la centrală.

Prin intrarea în funcțiune a unității, după trecerea materiilor prime din faza de aprovizionare în faza transformare de producție și, în continuare, în faza de desfacere și încasare a banilor, noua întreprindere poate realiza echilibrul dintre necesarul de fonduri și resurse, pe seama încasărilor bănești, din vânzarea producției. Din aceste încasări se repartizează fonduri pentru plata unor noi aprovizionări de materii prime și materiale, pentru plata celorlalte cheltuieli de producție. După acoperirea acestor cheltuieli de producție diferența rămasă din încasările bănești reprezintă venitul net al întreprinderii, ceea ce urmează a fi repartizat pentru restituirea fondurilor primite de la buget, pentru formarea fondurilor proprii de dezvoltare și stimulare materială și pentru participarea la formarea fondurilor centralizate ale statului.

Așadar, noua întreprindere, deși a pornit la înființare cu resurse de la buget, are posibilitatea ca, treptat, să treacă la sistemul de autofinanțare. Repartizarea beneficiilor ce se va face cu prioritate pentru formarea fondurilor proprii privind dezvoltarea întreprinderii și stimularea materială a personalului muncitor, va determina un nivel superior de realizare a echilibrului financiar, la nivelul inițial al resurselor întreprinderii adăugîndu-se sumele repartizate din aceste beneficii.

Se recunoaște ușor că mărirea fondurilor proprii, creșterea volumului lor sînt în strînsă dependență de calitatea rezultatelor financiare, îndeosebi de mărirea beneficiilor care, la rîndul lor, reflectă sintetic modul în care se preocupă conducerea întreprinderii și întregul personal muncitor pentru creșterea încasărilor din vânzarea producției marfă și reducerea cheltuielilor de producție.

AUTOGESTIUNEA ECONOMICO-FINANCIARĂ ȘI ECHILIBRUL FINANCIAR

Autogestiunea economico-financiară solicită întreprinderile, pe de o parte, spre realizarea unor venituri din activitatea proprie de producție mai mari decît cheltuielile. De asemenea, se urmărește ca beneficiul obținut

ca diferență (după cum am amintit) să fie suficient de mare pentru a asigura dezvoltarea propriei unități, restituirea fondurilor primite de la societate și alte nevoi generale ale societății. Pe de altă parte, echilibrul financiar solicită întreprinderile să realizeze egalitatea permanentă dintre necesarul de fonduri (pentru producție, investiții, tehnică nouă etc.) și constituirea resurselor financiare corespunzătoare.

Aceste două dimensiuni ale autogestiunii și echilibrului financiar relevă compatibilitatea dintre cerința autogestiunii și cerința echilibrului financiar întrucît principiile respective de planificare financiară se intercorelează în fundamentarea bugetului de venituri și cheltuieli. În primul rînd, echilibrul financiar vizează nu numai activitatea de producție propriu-zisă (așa cum vizează, în cele din urmă, autogestiunea) ci și alte activități ale întreprinderii: investiții, cercetare, acțiuni sociale etc., în care nu se solicită obținerea de beneficii imediate ci o alocare cît mai eficientă a fondurilor financiare. Realizarea obiectivului acestor activități complementare activității de producție va determina perfecționarea condițiilor de desfășurare a producției, pentru ca acestea să conducă, în final, la creșterea beneficiilor. Beneficiul, obținut prin respectarea principiului autogestiunii va fi repartizat, împreună cu alte surse proprii, pentru toate activitățile întreprinderii, pentru realizarea echilibrului financiar al acestora, iar alocarea eficientă a resurselor conduce la realizarea unor condiții de producție superioare.

În al doilea rînd, — de altfel, aspect legat de cele relatate, necesarul de fonduri financiare al întreprinderii se referă atît la cheltuielile de producție, investiții, cercetare, acțiuni sociale din întreprindere, precum și la obligațiile financiare ale întreprinderii față de buget și față de centrală, întreprinderea fiind un element al sistemului economic național în care se integrează, din punct de vedere financiar, prin contribuția la formarea fondurilor centralizate ale statului.

Echilibrul financiar al întreprinderii este asigurat, așadar, prin egalitatea dintre necesarul de fonduri bănești pentru reproducția lărgită a elementelor structurii de producție (mijloace fixe, mijloace circulante, personal, tehnică nouă) și pentru plata obligațiilor financiare ale întreprinderii, pe de o parte, și resursele financiare proprii, atrase și împrumutate, pe de altă parte. Necesarul de fonduri este determinat de obiectivele activității economico-sociale ale întreprinderii, subordonate la rîndul lor, realizării, în condiții de eficiență economică, a comenzi sociale repartizate întreprinderii respective prin planul național unic și bugetul de stat.

Conținutul necesarului de fonduri se referă la următoarele componente: a) normativul (necesarul) total de mijloace circulante, determinat de volumul planificat al producției marfă, de normele unitare de consumuri și cheltuieli și de viteza de rotație a mijloacelor circulante; b) cheltuielile necesitate de reproducția lărgită a forței de muncă (calificare, stimulare materială suplimentară etc.) și de alte acțiuni sociale; c) cheltuielile cu reproducția lărgită a fondurilor fixe respectiv cu investițiile productive, rambursarea creditelor primite în anii anteriori pentru investiții și plata dobînzilor aferente; d)

cheltuielile privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică în întreprindere; e) alte cheltuieli de natură financiară care se suportă direct din rezultate; f) obligațiile financiare de restituire a fondurilor primite de la societate, de participare la formarea fondurilor centralizate ale statului, de rambursare a creditelor și de plată a dobânzilor.

La rîndul lor, resursele financiare de acoperire a necesarului de fonduri cuprind: a) rezultatele producției, respectiv încasările din vânzarea producției marfă la preț de livrare și, îndeosebi, rezultatele financiare ale acesteia (beneficiul, prelevările din producția netă, impozitul pe circulația mărfurilor etc.); b) resurse atrase în activitatea de producție, de investiții (mobilizări de resurse interne, sume din lichidarea mijloacelor fixe), de tehnică nouă (valorificarea în afară a prototipurilor, a produselor seriei zero) și altele; c) creditele bancare și finanțările de la centrală sau de la buget care sînt solicitate pentru completarea fondurilor proprii sau pentru dezvoltări importante, evident, cu condiția rambursării și restituirii lor din rezultatele financiare ale perioadelor viitoare.

Dintre toate resursele financiare, ne apar ca deosebit de importante pentru realizarea echilibrului financiar rezultatele producției. De aceea, putem considera capacitatea productivă a întreprinderii și, mai ales, capacitatea ei de creare de valoare nouă, de obținere a rezultatelor financiare maxime, drept principalele criterii economice de apreciere a modului de echilibrare a necesarului de fonduri cu resurse financiare. Pornind de la aceste considerente, noul mecanism economico-financiar pune un foarte mare accent pe autofinanțarea unităților socialiste, ceea ce presupune ca acestea să-și bazeze cea mai mare parte din activitatea lor economică pe rezultatele producției proprii. **Principiul autofinanțării solicită, deci, o astfel de organizare a activității financiare în care necesarul de fonduri bănești al întreprinderii (pentru producție, pentru investiții, pentru tehnica nouă, pentru stimularea materială etc.), să fie acoperit, în marea majoritate, din fonduri proprii.** Dacă la această relație asociem pe cele care detaliază echilibrul financiar pe fiecare element al structurii de producție obținem exprimarea echilibrului financiar în forma sa funcțională (cantitativă) ca egalitate între necesarul de fonduri și resursele financiare, pe fiecare element al structurii de producție și pe total activitate economică-socială a întreprinderii.

Echilibrul financiar cuprinde însă și aspecte de calitate care se referă la proporționalitatea optimă a repartizărilor de fonduri pe fiecare dintre elementele structurii de producție și pentru achitarea obligațiilor financiare, precum și la proporția optimă dintre resursele proprii și atrase și resursele împrumutate. Într-o conducere optimă a activității financiare este foarte important să se știe cît la sută din totalul resurselor s-a alocat pentru investiții, cît pentru producție, cît pentru tehnica nouă etc. și să se planifice aceste proporții în așa fel încît pe o perioadă determinată să se obțină rezultate financiare maxime. Tot astfel, este necesar să se cunoască cît la sută din totalul resurselor provine din surse proprii, cît din surse atrase și cît din surse împrumutate pentru

a se putea planifica acele proporții care, pe o perioadă determinată, să conducă la un cost minim al procurării și utilizării fondurilor.

**BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI:
CONȚINUT ȘI FUNCȚII**

Orice decizie tehnico-economică sau organizatorică adoptată în întreprindere are ca efect financiar o tendință de depășire a echilibrului financiar anterior prin modificarea nivelului necesarului de fonduri și a resurselor de acoperire a acestuia, impunînd întreprinderii un nou nivel (superior) de reglare a echilibrului financiar. Cu atît mai mult, decizia privind planul economic anual al întreprinderii va impune planificarea unui nou echilibru financiar, echilibru ce se realizează prin întocmirea bugetului de venituri și cheltuieli.

În procesul de fundamentare a indicatorilor bugetului de venituri și cheltuieli, respectiv de stabilire a necesarului de fonduri pentru realizarea planului economic, de mobilizare, repartizare și control al utilizării fondurilor financiare necesare, au loc judecări de valoare privind economicitatea acțiunilor productive declanșate de planul economic, privind posibilitățile financiare ale întreprinderii de realizare a acestor acțiuni, privind eficiența economică-financiară a planului economic. Prin elaborarea bugetului de venituri și cheltuieli se surprinde cel mai bine construcția echilibrată a planului economic, se verifică și se autentifică realitatea planului economic.

Bugetul de venituri și cheltuieli este deci, planul financiar al întreprinderii cu ajutorul căruia se prevăd veniturile, cheltuielile și rezultatele financiare ale activității acesteia, fondurile proprii, creditele și destinația lor, vîrsămintele și restituirile la bugetul de stat. Structura bugetului de venituri și cheltuieli poate fi surprinsă după macheta simplificată a acestuia pe care o redăm în continuare:

**BUGETUL DE VENITURI ȘI CHELTUIELI
pe anul...**

Venituri	Cheltuieli
Cap. I. VENITURILE, CHELTUIELILE ȘI REZULTATELE ÎNTEPRINDERII	
Cap. II. FONDURILE PROPRII, CREDITELE ȘI DESTINAȚIA LOR	
	A. Investiții din fondul de dezvoltare economică al întreprinderii
	B. Mijloace circulante
	C. Construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social
	D. Fondul pentru acțiuni sociale
	E. Fondul pentru participarea oamenilor muncii la beneficii
	F. Fondul pentru cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și introducerea progresului tehnic
Cap. III. VÂRSĂMINTE LA BUGET	Cap. V. RESTITUIREA FONDURILOR BĂNEȘTI PRIMITE DE LA SOCIETATE
Cap. IV. DATE INFORMATIVE	

Să comentăm, dar, capitolele redată în această schemă, **Capitolul I — Veniturile, cheltuielile și rezultatele întreprinderii** — are rolul unui cont general al activității de producție prin care se evidențiază măsura realizării cerințelor autogestunii economico-financiare. În acest capitol se planifică, la venituri, încasările din vânzarea producției marfă — pe piața internă și în exterior — iar la cheltuieli se planifică cheltuielile aferente producției marfă precum și venitul net al întreprinderii sub forma beneficiilor, prelevărilor din producția marfă, a impozitului pe circulația mărfurilor. Tot aici se stabilesc și destinațiile beneficiului planificat pentru formarea fondurilor proprii, pentru restituirea fondurilor primite de la societate și vărsămintele la bugetul de stat.

Capitolul II — Fondurile proprii, creditele și destinația lor — reflectă modul de realizare a echilibrului financiar pe fiecare domeniu de activitate al întreprinderii, în funcție de rotația diferită a fondurilor în cadrul acestor activități. În acest capitol se planifică, la venituri, resursele distincte de formare a principalelor fonduri proprii ale întreprinderii, iar la cheltuieli, destinația fiecăruia din aceste fonduri.

Capitolul III, IV și V — redau corelația finanțelor întreprinderii cu sistemul financiar al economiei naționale în privința participării la formarea fondurilor centralizate ale statului și a restituirii fondurilor primite de la societate pentru investiții și pentru mijloace circulante.

În sistemul conducerii, bugetul de venituri și cheltuieli are rolul unui instrument de bază pentru înfăptuirea autoconducerii muncitorești, întărirea autogestunii economico-financiare și autofinanțării. Prin conexiunile dintre indicatorii financiari și cei de natură tehnică, economică și socială din întreprindere, precum și prin conexiunile cu sistemul financiar al economiei naționale, el asigură o temeinică fundamentare a obiectivelor tuturor secțiunilor planului economic, premise pentru o gospodărire rațională a resurselor materiale și bănești, pentru obținerea unei eficiențe sporite a întregii activități a întreprinderii. De asemenea, în cursul executării planului, el reprezintă un mijloc de analiză și control a modului de realizare a echilibrului financiar.

În scopul creșterii rolului său de instrument operativ de conducere a întreprinderii este necesar ca indicatorii bugetului de venituri și cheltuieli să fie defalcați pe secții, sectoare, compartimente ale acesteia. În special, se cer a fi cunoscuți indicatorii: cheltuielile totale și materiale pentru producția marfă, valoarea producției marfă la preț de producție (de livrare) și beneficiul. Chiar și pentru unele servicii funcționale (cum sînt serviciul de aprovizionare, serviciul de desfacere etc.) se pune problema „bugetării”, adică a stabilirii veniturilor (rezultatelor activității) și a cheltuielilor pe care le practică aceste compartimente.

SARCINILE CE REVIN ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID PRIVIND FUNDAMENTAREA ȘI URMĂRIREA BUGETULUI DE VENITURI ȘI CHELTUIELI

În procesul elaborării și urmării bugetului de venituri și cheltuieli, după cum se desprinde din cuvîntările secretarului general al partidului, din alte documente de partid, organelor și organizațiilor de partid le revin sarcini complexe privind aplicarea fermă a principiilor noului mecanism economic în planificarea și executarea financiară. Astfel, în etapa elaborării bugetului, organele de partid trebuie să se preocupe de stimularea inițiativei factorilor de conducere ai întreprinderii, a tuturor colectivelor de oameni ai muncii în asumarea unor obiective economico-financiare superioare realizărilor din perioadele anterioare, în condiții de eficiență sporită. Totodată, organele și organizațiile de partid trebuie să militeze pentru o temeinică fundamentare a obiectivelor bugetului de venituri și cheltuieli.

În primul rînd, determinarea necesarului de fonduri trebuie să se facă prin respectarea principiului economiei de mijloace, îndeosebi în ceea ce privește resursele energetice și de materii prime, în condițiile obținerii de efecte economice maxime. În al doilea rînd, în stabilirea surselelor financiare este necesar să se țină seama de mobilizarea, cu prioritate, a rezervelor interne prin lichidarea tuturor imobilizărilor de fonduri bănești (investiții neterminate, stocuri supranormative etc.), prin valorificarea obiectivelor de tehnică nouă și altele.

În etapa execuției financiare, organele de partid au sarcina să supravegheze respectarea întocmai a prevederilor bugetului de venituri și cheltuieli, a disciplinei financiare privind destinația și modul de utilizare a fondurilor. Urmărirea modului de îndeplinire a bugetului de venituri și cheltuieli va ține seama de faptul că prevederile acestuia reprezintă plafoane **maxime** la cheltuieli și plafoane **minime** la venituri. Organele de partid trebuie să militeze de asemenea, pentru descentralizarea prevederilor bugetului de venituri și cheltuieli la nivelul secțiilor, atelierelor și formațiilor de lucru — cu scopul de a se putea urmări îndeaproape îndeplinirea indicatorilor financiari agrați și pentru a putea localiza răspunderea și cointeresarea materială privind modul de realizare a acestora.

Acționînd deci pentru o temeinică fundamentare a indicatorilor financiari și pentru urmărirea realizării acestora potrivit sarcinilor de plan, organele de partid și factorii de conducere din întreprindere pot folosi bugetul de venituri și cheltuieli ca un instrument real de coordonare a activității economico-financiare a întreprinderii, a sporirii continue a eficienței activității acesteia.

prof. dr. **Alexandru GHEORGHIU**
lector univ. dr. **Ion STANCU**

Întrebări

1. Care sînt principiile autogestunii economice-financiare ?
2. Care este conținutul și care sînt funcțiile bugetului de venituri și cheltuieli ?
3. Analizați, pe exemplul unității în care lucrați, care sînt căile prin care se poate acționa pentru sporirea rentabilității și a beneficiului.

SARCINILE TRASATE DE CONGRESUL AL XII-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN CU PRIVIRE LA FOLOSIREA RAȚIONALĂ A ÎNTREGULUI FOND FUNCJAR, ORGANIZAREA UNITARĂ A TERITORIULUI, ÎNCHEIEREA PROCESULUI DE ZONARE A CULTURILOR ȘI STABILIRE A ASOLAMENTULUI ÎN VEDEREA VALORIFICĂRII MAXIME A TUTUROR TERENURILOR AGRICOLE

Valorificarea deplină a întregii suprafețe agricole, a întregului teritoriu al țării pentru obținerea unor producții vegetale și animale superioare, la nivelul unităților frunțase, care să permită satisfacerea cerințelor științific fundamentate ale consumului populației, precum și a celorlalte nevoi ale economiei naționale, este o parte componentă a procesului de înfăptuire a noii revoluții agrare în țara noastră. Însemnătatea deosebită a ridicării gradului de utilizare a terenului decurge din faptul că, în agricultură, pământul constituie principalul mijloc de producție, iar folosirea rațională a întregului fond funciar este factorul determinant al producției agricole, mijloc hotărâtor al dezvoltării noastre economice și sociale. De aceea, folosirea în întregime și cu cel mai mare randament a fiecărui metru pătrat de pământ trebuie să constituie o preocupare permanentă pentru toți cei ce dețin, sub o formă sau alta, terenuri agricole — membrii C.A.P., lucrătorii din I.A.S. și S.M.A., locuitorii ai satelor cooperativizate, cetățenii din zonele necooperativizate, precum și cetățenii ai orașelor. Într-un cuvânt, în folosirea rațională a întregului fond funciar este interesată întreaga noastră societate.

COMPONENTELE PRINCIPALE ALE STRATEGIEI DE FOLOSIRE RAȚIONALĂ A FONDULUI FUNCJAR

În actualele condiții din țara noastră, acțiunea de folosire rațională a întregului fond funciar cuprinde următoarele elemente: a) extinderea suprafeței arabile; b) folosirea completă a suprafeței existente, precum și redarea, în folosul agriculturii, a unor terenuri devenite neproductive sau temporar scoase din circuitul agricol; c) ridicarea potențialului productiv al pământului, mai ales prin lucrări hidroameliorative și de fertilizare a solurilor.

România se numără printre țările europene cu cea mai ridicată pondere a terenului arabil din totalul teren agricol, ceea ce constituie o premisă favorabilă pentru practicarea unei agriculturi intensive și multilaterale. Dealtfel, în întreaga perioadă postbelică, folosirea tuturor rezervelor de extindere a suprafeței arabile a constituit un obiectiv important în utilizarea rațională a întregului fond funciar. Așa se explică faptul că, cu toată preluarea unor suprafețe de teren arabil de către alte ramuri ale economiei naționale, în perioada 1950—1980, suprafața arabilă a țării a crescut cu 456 mil ha.

În condițiile de astăzi ale țării noastre, este drept că nu mai este posibilă o extindere semnificativă a suprafeței arabile. Rezerve de utilizare a suprafeței arabile sînt însă numeroase, ceea ce imprimă o mare actualitate preocupării de punere a lor în valoare. Astfel, în cincinalul 1981-1985 se va continua acțiunea de valorificare și amenajare a încă 154 000 ha terenuri neproductive din Delta Dunării și din alte zone ale țării (cum sînt Carei — Valea lui Mihai, sudul Olteniei, Siretul inferior), astfel încît, în 1985, suprafața arabilă să ajungă la 10 milioane hectare. Dacă am admite ipoteza cultivării numai cu cereale a acestei suprafețe, la un randament minim de 4 000 kg la hectar, aceasta ar permite obținerea unei producții anuale suplimentare de peste 600 000 tone de cereale, suficientă pentru a produce anual suplimentar cel puțin 150 000 tone de carne de porc sau 300 000 tone de carne de pasăre (revenind pe locuitor un spor anual de aproape 7 kg carne de porc sau 13 kg carne de pasăre).

Cît privește suprafețele de terenuri sărăturoase — o altă categorie de terenuri ce trebuie încadrate în producție (de circa 400 000 ha), supuse programului de recuperare, acestea sînt amplasate în lunca Dunării, lunca Siretului, zona Buzău — Călmățui și Cîmpia Aradului. Prin lucrări deosebit de complexe și costisitoare, care reclamă o înaltă tehnicitate din partea unităților agricole, recuperarea acestor terenuri poate contribui la sporirea producției unora dintre cele mai importante culturi cerealiere și tehnice din țara noastră.

Toț în ansamblul măsurilor ce vizează sporirea suprafeței agricole se încadrează și măsurile de folosire completă a suprafețelor existente, precum și cele vizînd redarea în circuitul agricol a unor terenuri devenite neproductive sau temporar scoase din producția agricolă. În ce privește prima categorie menționăm necesitatea de folosire completă, deplină a suprafeței arabile, prin însămințarea și recoltarea întregii suprafețe arabile, inclusiv a celei calamitate în perioada de iarnă sau de primăvară. Mijloacele tehnice de care dispune astăzi agricultura noastră permit executarea tuturor lucrărilor la timp și în bune condiții, fapt care a condus la o reducere substanțială a suprafeței anuale rămășiță neînsămînțată. Cu toate acestea, anual rămîn neînsămînțate peste o sută de mii de hectare teren arabil, de pe care s-ar putea obține suplimentar aproape 500 000 tone de

cereale boabe; ori aceasta este o producție de care agricultura noastră are imperioasă nevoie.

Influența negativă a deficienței de mai sus reiese și mai clar dacă ținem seama că, la valoarea pierderilor anuale de recoltă, se adaugă sutele de milioane de lei investiții necesitate de recuperarea pentru agricultură a unei suprafețe egale, prin lucrări hidroameliorative. De altfel, pentru a preîntîmpina utilizarea sub posibilități a terenului agricol, Legea fondului funciar, prevede preluarea de către unitățile agricole socialiste a oricăror suprafețe lăsate neînsămînțate sau prost gospodărite, indiferent de posesorul lor.

Cît privește al doilea aspect, este știut că în efortul de a păstra integritatea bazei sale teritoriale de producție, agricultura se află în fața a două mari și permanente cerințe: nevoile altor ramuri ale economiei naționale și propriile nevoi. Este vorba de amplasarea de noi obiective de investiții (construcții productive și social-culturale, locuințe, rețele de distribuție a energiei electrice și de telecomunicații, extinderea sondelor, extragerea minereurilor la suprafață etc.). De multe ori, amplasarea acestor obiective s-a făcut pe cele mai bune terenuri arabile. Dar și în ce privește nevoile proprii ale agriculturii nu de puține ori s-au efectuat noi plantații pe terenuri plane și fertile, în timp ce terenuri erodate și neproductive nu au fost valorificate; după cum construcțiile productive au fost amplasate în cîmp, pe terenuri fertile, în timp ce pe lîngă sate există terenuri corespunzătoare. În același timp, în ambele cazuri, suprafețele sustrase agriculturii pentru alte destinații au fost adeseori exagerat de mari, fiind stabilite pe baza unor norme rigide, care nu au avut în vedere economia maximă de teren, înlăturarea oricărei risipe de teren arabil. Tocmai de aceea apare ca deosebit de necesară fundamentarea temeinică a oricărei decizii ce vizează scoaterea din circuitul agricol a terenurilor bune, prospectarea tuturor efectelor posibile într-o perspectivă cît mai largă de timp.

O importantă cale, cu vechi tradiții în agricultura noastră, de folosire rațională a fondului funciar este practicarea culturilor duble și intercalate. Necesitatea practicării culturilor duble — mai ales a celei de porumb pentru siloz — crește în condițiile extinderii marilor sisteme de irigații, asigurînd și creșterea eficienței economice a investițiilor. De aceea, circa 1,5 mil. ha vor fi cultivate cu porumb, mai ales după recoltarea culturilor mai timpurii. De asemenea, în legumicultură, în ce privește plantațiile tinere pomicele, precum și la culturile prășitoare în zonele în care sînt suficiente resurse de forță de muncă, se va extinde practicarea culturilor intercalate.

LUCRĂRILE DE ÎMBUNĂTĂȚIRI FUNCiare — OBIECTIV DE SEAMĂ

Un rol de maximă importanță în păstrarea capacității teritoriale de producție a agriculturii noastre îl au lucrările de îmbunătățiri funciare: îndiguiri și asanări, combaterea excesului de umiditate, valorificarea terenurilor sărăturoase etc., ca parte componentă a Programului național de amenajări hidrotehnice. Semnificația îndiguirilor și asanărilor, a măsurilor de combatere a excesului

de umiditate decurge din faptul că 7,4 milioane ha sînt expuse excesului de apă, ca urmare a stagnării apei din ploi sau a revărsărilor, precum și ca urmare a ridicării nivelului apei freatice. Din această cauză, noi suprafețe de teren sînt periclitare de înmlăștinare și chiar sărăturare, care atrag după sine importante reduceri de recoltă, în special în anii ploioși.

Pînă la sfîrșitul cincinalului 1976—1980, erau îndiguite și desecate peste 40% din terenurile agricole afectate, iar în perspectiva anului 1990 se va ajunge la 65—70%. Numai în cincinalul 1981—1985 vor fi efectuate lucrări de desecări pe 800—850 mii ha, localizate îndeosebi în județele Brăila, Buzău, Tulcea, Argeș, Vrancea, Olt, Ialomița, Brașov, Bihor, Satu Mare etc. Pînă în 1990, prin lucrări de îndiguiri, regularizări și calibrări de albi (care vor fi extinse cu încă 6 600 km, față de cele 8 000 km existenți în 1975), va fi scoasă de sub efectul inundațiilor o suprafață suplimentară de 1,5 mi. ha și va fi eliminat excesul de umiditate de pe o suprafață suplimentară de 3,3 mil. ha.

În cadrul măsurilor de sporire a potențialului productiv al fondului funciar un loc cu totul deosebit îl ocupă lucrările antierozionale a căror acuitate pentru țara noastră este determinată de faptul că două treimi din suprafața țării o formează munții și dealurile. Ca atare, terenurile în pantă ocupă 50% din suprafața arabilă și 70% din cea de pășuni naturale. Se apreciază că eroziunea solului și ploile torențiale afectează o suprafață de 7,4 milioane ha, din care 5,3 milioane ha prezintă fenomene grave de eroziune, necesitînd lucrări ample de combatere, pe restul de 2 milioane ha fiind necesar numai lucrări hidroameliorative.

Pierderile directe anuale în substanțe nutritive (cele 160 milioane tone de sol cuprind 320 000 tone de azot și 240 000 tone de fosfor substanță activă) echivalează cu producția anuală a două mari combinate de îngrășăminte chimice. Pierderile indirecte de recoltă ajung anual la circa 2 milioane tone de cereale. În asemenea condiții se impune accelerarea ritmului de executare a lucrărilor antierozionale. În cincinalul 1981—1985, ele se vor extinde pe încă 950—1 000 mii ha, astfel ca, în 1990, suprafața supusă combaterii eroziunii solului să ajungă la 3,1 milioane ha (65—70% din necesar).

Cele mai eficiente metode de combatere a eroziunii solului sînt: organizarea solului în tarlale mari, în care arăturile și celelalte lucrări agrotehnice se pot face pe curbele de nivel; desțelenirea, reinsămînțarea și supraînsămînțarea pășunilor și finețelor naturale; semănarea porumbului în rigole, procedeu care reduce procesul de eroziune cu peste 90%; cultivarea plantelor de mare densitate pe metru pătrat (păioase) care împiedică scurgerea apei pe versanți; terasarea terenurilor puternic erodate aceasta constituind o măsură radicală de valorificare eficientă a acestor tipuri de teren.

La stabilirea obiectivelor pe teritoriu se urmărește soluționarea, în complex, a prevenirii eroziunii solului pe bazine și unități naturale, precum și ameliorarea în primă urgență a zonelor puternic erodate din unele bazine hidrografice, unde eroziunea aduce mari daune economice.

și populației (ca Birlad, Chinezu, Slănic-Buzău, Jijia, zona naturală Vrancea, Amaradia, Motru, Comlod, Crasna, Fiseș și altele).

SPORIREA POTENȚIALULUI PRODUCTIV AL PĂMÎNTULUI — CERINȚA A FAURIRII UNEI AGRICULTURI DE ÎNALT RANDAMENT

Principala direcție privind utilizarea rațională a fondului funciar o constituie ridicarea potențialului său productiv, în concordanță cu obiectivele privind accelerarea procesului de intensificare a agriculturii, de realizare a unei noi calități în activitatea din această ramură de bază și prioritară a economiei noastre naționale. O primă cale pentru ridicarea potențialului productiv al fondului funciar sînt irigațiile, mai ales cele realizate pe terenurile fertile aflate în zone cu precipitații scăzute din Cîmpia Dunării. Eficiența irigațiilor se concretizează în dublarea sau chiar triplarea randamentului la hectar și, în condiții de exploatare rațională a sistemului, în reducerea costurilor de producție și deci în creșterea beneficiilor. Resursele de apă de care dispunem (neuniform repartizate în timp și în profil teritorial, cele mai însemnate fiind reprezentate prin Dunăre și marile râuri interioare), permit irigarea integrală a suprafeței irigabile de 5,3 milioane ha (adică peste o cincime din suprafața totală sau peste o treime din cea agricolă), din care aproape 70% este amplasată în Cîmpia Dunării. Aceasta însă nu trebuie să albească ca urmare risipirea apei, ci dimpotrivă drămuirea ei cu cît mai multă grijă, pentru că lipsa surselor de apă — care se profilează în perspectivă — are urmări dintre cele mai dramatice pentru economie. De asemenea, trebuie avută în vedere și măsura care irigațiile nu afectează substanța actuală fertilă a solului.

Pînă în prezent (1980) a fost amenajată pentru irigații suprafață de 2,3 milioane ha (din care aproape 1,4 milioane ha în C.A.P.), aproape jumătate fiind ocupată cu fân și porumb boabe (principala cultură în structura suprafețelor irigate). În concordanță cu prevederile programului de îmbunătățiri funciare, în cincinalul 1981—1985 se va amenaja pentru irigații o suprafață de 700—1000 mii hectare, pentru ca în 1990 să se ajungă la o suprafață de 4,5—5,0 milioane hectare amenajate pentru irigații, ceea ce — practic — va însemna valorificarea aproape integrală a potențialului funciar irigabil al țării.

Ținînd seama de investițiile însemnate — circa 20 000 miliarde lei — pe care le solicită amenajarea pentru irigații a unui hectar de teren precum și a costurilor ridicate implicate consumurile energetice, de lucrările de întreținere se pune folosirea mai eficientă a acestor suprafețe, în primul rînd prin sporirea substanțială a randamentului la hectar, care de multe ori nu corespunde condițiilor tehnice și tehnologice create în principalele zone de agricultură irigată. Dintre măsurile care pot contribui la sporirea eficienței economice în exploatarea terenurilor irigate, menționăm: îmbinarea armonioasă — în funcție de condițiile concrete — a amenajării sistemelor mari cu amenajări locale; extinderea irigațiilor pe terenurile care sînt în mai mare măsură nevoite de apă și dau deci rezultate mai mari de producție la același consum de apă; alegerea celui mai eficient sistem de irigare; alegerea

celei mai eficiente metode de udare, stabilirea unei structuri intensive a culturilor pe terenurile irigate; folosirea rațională a apei de irigații; reducerea consumului de energie, atragerea în circuitul agricol a apelor subterane etc.

În toate zonele țării, mari rezerve de creștere a capacității productive a pămîntului pot fi valorificate prin fertilizarea solurilor, atît cu îngrășăminte chimice, cît mai ales, cu îngrășăminte naturale. Dezvoltarea industriei producătoare de îngrășăminte chimice a permis realizarea unei adevărate revoluții în acest domeniu: de la 5,9 milioane tone substanță activă în 1950, agricultura a folosit în anul 1980 o cantitate de 1113,5 milioane tone (din care 146,3 milioane tone îngrășăminte azotoase și 389,4 milioane tone îngrășăminte fosfatice); pe hectar teren cultivat revenind 106 kg, iar pe hectar teren agricol — 75 kg. Cantitatea de îngrășăminte care se prevede a fi utilizată în agricultură va ajunge, în 1985, la 3,8—4 milioane tone substanță activă, respectiv 325 kg pe ha teren cultivat sau 255 kg pe ha teren agricol. Creșterea eficienței consumului sporit de îngrășăminte chimice este condiționată de aplicarea lor în funcție de nevoile solurilor și de structura terepurilor (care determină și raportul dintre diferite categorii de îngrășăminte), precum și de perfecționarea metodelor de aplicare.

Creșterea costului îngrășămintelor chimice (ca urmare a creșterii permanente și rapide a prețului petrolului) precum și influența negativă pe care un consum exagerat de îngrășăminte chimice o exercită asupra conținutului de humus din sol, pun într-o lumină nouă însemnătatea îngrășămintelor naturale — gunoi de grajd și îngrășăminte verzi, în sensul depozitării și aplicării lor la timp, pentru creșterea fertilității solurilor. Dar, întrucît nevoile de substanțe nutritive — îndeosebi de azot — sînt foarte mari, influența pozitivă a îngrășămintelor chimice și organice asupra capacității de producție a pămîntului trebuie completată prin realizarea de asolamente, bazate pe o rotație rațională a culturilor, care să îmbogățească solul în azot și să păstreze structura solului, îndeosebi pe seama refacerii și creșterii conținutului de humus.

Ca metodă de creștere a gradului de raționalitate în folosirea fondului funciar asolamentul este o parte componentă a proiectului de organizare și exploatare agricolă, pentru a realiza caracterul unitar al întregii activități de producție din cadrul Consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist. Potrivit prevederilor Decretului privind îmbunătățirea activității de mecanizare și reglementarea raporturilor dintre stațiunile pentru mecanizarea agriculturii și unitățile agricole din cadrul consiliilor unice agroindustriale de stat și cooperatiste, în scopul folosirii raționale a potențialului productiv al pămîntului, pe întreg teritoriul unităților componente ale consiliului unic agroindustrial de stat și cooperatist se organizează, indiferent de deținătorii terenurilor respective, asolamente, cu terenurile grupate pe sole omogene din punct de vedere agropedologic, cu dimensiuni optime pentru exploatarea mecanizată. Asolamentul — în funcție de specificul lui și de dimensiunea unității — se poate organiza pe teritoriul unei singure unități sau a mai multor unități. În ultimul

caz, responsabilitatea o are unitatea care deține cea mai mare parte din suprafață, producția obținută cu cheltuielile aferente repartizându-se proporțional suprafeței deținută de fiecare unitate. Datele experimentale pe o perioadă îndelungată de timp, arată că cele mai eficiente în condițiile noastre sînt asolamentele cu durată medie, în cadrul cărora sînt incluse sole de leguminoase pentru boabe, precum și sole producătoare de furaje pentru dezvoltarea creșterii animalelor.

Sistemul de asolamente, cu o structură zonală diferențiată, se integrează în ansamblul de măsuri menite să asigure transpunerea în viață a politicii agrare a partidului de înfăptuire a revoluției preconizate pentru aceas-

tă ramură de bază a economiei naționale, implicată fundamental în programul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, de ridicare continuă a bunăstării poporului.

prof. dr. Oprea P ARPALĂ

Intrebări

1. Cum mijlocește folosirea rațională a întregului fond funciar realizarea unei noi calități în activitatea economică din agricultură ?
2. Ce rezerve de sporire a suprafeței arabile pot fi valorificate în România în cincinalul 1981—1985 ?
3. Care sînt principalele căi de ridicare a potențialului productiv al pămîntului și în ce constă aportul lor la sporirea producției agricole ?

Intrebări și răspunsuri

● **ȘTEFAN CODREANU, București.** — Deosebirea între căminul muncitoresc pentru tineret și căminul muncitoresc este determinată de modul de folosire — pentru o perioadă mai mare sau mai mică de timp — a acestor clădiri de către locatari. Astfel, în căminele pentru tineret sînt cazați tinerii angajați ai întreprinderilor în perioada pînă își întemeiază o familie proprie, după care primesc prin întreprindere apartamentele corespunzătoare, în concordanță cu legislația în vigoare. În căminele muncitorești, de regulă, locuiesc muncitorii cu domiciliul stabil și gospodării în alte localități, unde se află și familiile lor. Dotarea și echiparea căminelor este corespunzătoare funcțiilor pe care acestea le îndeplinesc.

● **EUGENIA TIUT.** Prin Ordinul nr. 1380 din 22 octombrie 1981 au fost aprobate Dispozițiile tarifare elaborate în conformitate cu prevederile Decretului nr. 392/1980. La tariful pe cantitate, reducerea de 20 la sută se aplică numai dacă se îndeplinesc aceleași condiții cu cele prevăzute la art. 15, pct. 15 din TR. 2/832 ediția 1979. Tariful pe cantitate se aplică separat pentru fiecare cursă în parte (ca urmare nu este admisă cumularea distanței de ducere cu cea de înapoiere și calculul tarifului la distanța astfel determinată). Dimensionarea prestației și calculul tarifului se fac pe baza datelor confirmate de expeditor prin reprezentanții săi, care poartă răspunderea asupra exactității datelor confirmate.

● **VASILE ZĂICEANU, Botoșani.** — Problema ridicată de dv. este reglementată de art. 8 din H.C.M. nr. 822/1959 — republicată —, cit și de Normele de decontare și control nr. 11850/1962, care prevăd că rambursarea cheltuielilor de transport se face numai pe baza legitimațiilor de călătorie (nu se

poate deconta cota parte din biletele atașate la decont pentru altă destinație decît aceea pentru care a fost înlocuit ordinul de delegare). În ceea ce privește prevederile Decretului nr. 209/1976, arătăm că penalizările se aplică asupra avansului primit sau a diferenței nedecontate la înapoierea din delegare și pînă la data reintegrării sumei primite la plecare.

● **I.J.T.L. Olt** — Absolvirea fostei școli tehnice de cooperatie nu se echivalează cu studiile medii. Ocuparea postului de planificator principal se poate face de către absolvenții liceelor economice, care au 5 ani vechime în producție, în specialitate, sau de absolvenții A.S.E.

● **VIORICA POPESCU, Buzău.** — Potrivit art. 22 din Legea nr. 1/1977 privind impozitul pe fondul total de retribuție al unităților socialiste de stat, persoanele fără copii — căsătorite sau necăsătorite — în vîrstă de peste 25 ani, care muncesc în unitățile economice de stat și instituțiile de stat, plătesc o contribuție fixă lunară, diferențiată în funcție de retribuția tarifară de încadrare. Potrivit art. 23 din lege, contribuția persoanelor fără copii se datorează începînd cu luna în care persoanele în cauză împlinesc vîrsta de 25 ani și încetează începînd cu luna următoare aceleia în care acestea au devenit părinți sau îndeplinesc una din condițiile de exceptare de plată, pe bază de cerere și acte doveditoare. Față de prevederile de mai sus, unitatea unde lucrați a procedat corect, reținîndu-vă contribuția fixă, lunară și pe luna noiembrie 1980.

● **MIRCEA VIDICAN, Sebiș.** — Potrivit Ordinului nr. 10 000/1979, prin care s-a dispus schimbarea prețului cu amănuntul la unele mărfuri, unitățile comerciale, inclusiv cele cooperatiste,

au avut sarcina să reevalueze stocurile existente potrivit instrucțiunilor Ministerului Finanțelor, iar diferențele rezultate între prețurile vechi și cele noi se regularizau cu bugetul de stat (diferențele favorabile se vărsau în cont la Banca Națională a R. S. României, iar cele nefavorabile se primeau din contul respectiv). În aceste condiții, la data de 14.IV.1979, Cooperativa orășenească de consum Sebiș — județul Arad, a vărsat diferențe favorabile în sumă de 321 738,25 lei. Suma de mai sus a rezultat din inventarele întocmite în acest scop, verificate și însușite de către organele competente ale cooperativei. La data de 28.III.1981 Cooperativa orășenească de consum Sebiș a sesizat unitatea bancară, filiala Sebiș, că a virat în plus diferențele favorabile din reevaluarea stocurilor la data de 14.IV.1979, în sumă de 57 884 lei, ca urmare a unor greșeli de calcul, cu ocazia inventarierii unui produs. Avînd în vedere că în relațiile dintre unitățile socialiste și bugetul de stat acționează prevederile Decretului nr. 167/1958 privind prescripția extintivă, rezultă că dreptul cooperativei de a solicita restituirea de la buget a fost prescrist, întrucît termenul de prescripție între organizațiile socialiste este de 18 luni. Menționăm că cererea cooperativei pentru restituirea sumei de 57 884 lei s-a făcut după 23 luni de la virarea ei, depășindu-se astfel termenul înăuntrul căruia trebuia să solicite restituirea, stabilit în art. 3 din Decretul nr. 167/1958. Tot odată, precizăm că Ministerul Finanțelor nu poate aviza restituirea veniturilor al căror termen s-a prescrist. Cazul în speță trebuie rezolvat de către cooperativa în cauză cu respectarea reglementărilor în vigoare, dv. nefiind implicat direct în raportul cu bugetul de stat.

● **GH. I. SECARA, Orașul Gheorgh Gheorghiu-Dej; CONSTANTIN RAȚIU, Arad.** — Lucrările „Administrarea I mobililor” și respectiv „Cartea gestionarului” sînt epuizate, vor fi înscrisite în viitor.

DOCUMENTELE

CONGRESULUI AL XII-LEA AL P.C.R. DESPRE DEZVOLTAREA ZOOTEHNEI; SARCINILE ORGANELOR ȘI ORGANIZAȚIILOR DE PARTID PENTRU SPORIREA ȘI ÎMBUNĂȚĂȚIREA STRUCTURII EFECTIVELOR DE ANIMALE; PROMOVAREA TEHNOLOGIILOR AVANSATE DE CREȘTERE ȘI ÎNGRIJIRE A ANIMALELOR; ASIGURAREA FURAJELOR ȘI SPORIREA MAI ACCENTUATĂ A PRODUCȚIEI ANIMALIERE

După cum se evidențiază în documentele Congresului al XII-lea al partidului, în cadrul procesului complex de dezvoltare intensă și multilaterală a agriculturii — prioritate hotărâtoare a actualului cincinal — o atenție deosebită trebuie acordată dezvoltării și ridicării la un nivel calitativ superior a activității în zootehnie. „Realizarea programului partidului nostru — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu —, făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, a comunismului, cer o agricultură dezvoltată, o zootehnie avansată”. Secretarul general al partidului sublinia totodată necesitatea de a ridica ponderea zootehniei în ansamblul producției și veniturilor din agricultură.

Înfăptuirea obiectivelor fundamentale ale noii revoluții agrare presupune o dezvoltare puternică a sectorului de creștere a animalelor, atît în privința efectivelor, cît mai ales sub raportul producțiilor totale și a randamentelor pe fiecare animal. Prin sarcinile stabilite de Congresul al XII-lea al partidului în acest domeniu, prin programele și acțiunile inițiate în acest cadru cu prilejul celui de al II-lea Congres al țărănimii, al consfătuirilor cu cadrele din zootehnie — o recentă întîlnire de lucru s-a desfășurat la mijlocul lunii ianuarie la Comitetul Central al partidului — se urmărește ca, în actualul cincinal, zootehnia să devină preponderentă în producția globală și netă a agriculturii. Pentru aceasta devine obiectiv necesar să acordarea unei atenții mult mai mari creșterii animalelor în toate categoriile de unități agricole, inclusiv în gospodăriile membrilor cooperatori și a țăranilor din zonele necooperativizate, care dețin efective importante de animale, cu deosebire de bovine și ovine.

Chemată ca, prin valorificarea eficientă a resurselor vegetale, să contribuie la satisfacerea superioară — pe plan cantitativ și calitativ — a necesităților de consum ale populației și industriei, la utilizarea permanentă și completă a forței de muncă de la sate, precum și la sporirea veniturilor unităților agricole, zootehnia se afirmă istăzi tot mai mult ca o ramură de bază a producției agricole. Acest lucru este confirmat și de obiectivele stabilite prin plan privind ridicarea ponderii sectorului zootehnic în totalul producției agricole la circa 45—46% pînă în anul 1985 și la aproape 50% în perspectiva anului 1990. Înfăptuirea acestei sarcini cu profunde implicații economice și sociale impune ca dezvoltarea zootehniei să e facă printr-o îmbinare armonioasă a factorilor intensivi și a celor extensivi.

O analiză a dezvoltării agriculturii în anii construcției socialiste evidențiază că zootehnia s-a bucurat de un sprijin substanțial, fiind unul din sectoarele agricole care a

înregistrat o evoluție dinamică. În acest sens, este semnificativ faptul că, raportat la dinamica producției globale agricole care a înregistrat o creștere de 2,7 ori în 1979, față de anul 1938, producția vegetală a sporit, în același interval de timp de 2,2 ori, iar producția animală de 3,7 ori.

În propulsarea creșterii efectivelor de animale și îmbunătățirea structurii acestora, un rol deosebit de important l-a avut aplicarea prevederilor Programului național de dezvoltare a zootehniei, elaborat din indicația și sub direcția îndrumare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Astfel, investițiile pentru modernizarea și dezvoltarea capacităților de producție din zootehnie și asigurarea animalelor de reproducție au cunoscut o creștere susținută. Totodată, pentru perfecționarea activității din zootehnie și sporirea cantităților de produse animaliere s-a acționat în direcția extinderii soluțiilor constructive și tehnologice cu un grad din ce în ce mai avansat de mecanizare și automatizare: în direcția introducerii, la nivel național, a unui sistem de ameliorare, înmulțire și difuzare către unitățile de producție a efectivelor de animale valoroase și a materialului seminal; s-a acționat în direcția organizării și dotării rețelei pentru apărarea sănătății animalelor; a sprijinirii creșterii animalelor în sectorul gospodăriilor populației; în sensul specializării, a implicării tot mai largi a unităților de cercetare și învățămînt în sprijinirea unităților de producție pentru realizarea programelor de creștere a activității în zootehnie.

Înfăptuirea programelor pentru dezvoltarea zootehniei s-a materializat în creșterea și îmbunătățirea efectivelor și producției animaliere, în sporirea contribuției acestui sector la constituirea fondului de stat de produse agroalimentare necesare consumului populației și în creșterea gradului de asigurare a industriei cu materii prime. De altfel, dezvoltarea puternică a zootehniei, a constituit fundamentul îmbunătățirii alimentației populației, oferind posibilitatea creșterii continue, an de an, a consumului mediu pe locuitor la principalele produse animaliere.

FURAJELE — PROBLEMA CENTRALĂ A ACTIVITĂȚII DIN ZOOTEHNE

Relevînd bunele rezultate obținute în dezvoltarea zootehniei, trebuie să arătăm că ele, nu reflectă pe deplin eforturile depuse de partidul și statul nostru pentru modernizarea acestui important sector al agriculturii, pentru sporirea producțiilor medii și totale de lapte, carne, ouă și lînă astfel ca să fie în măsură să satisfacă atribuțiile acestui sector în cadrul economiei: o bună provi-

zionaie a populației, ale cărei cerințe cresc, materii prime pentru industrie și unele disponibilități pentru export. Ne-realizarea efectivelor de animale și a producțiilor stabilite prin plan s-a datorat, în principal, indicelui de natalitate mai redus la bovine și ovine, procentului ridicat de mortalitate și de sacrificări de necesitate, obținerii unor producții medii de lapte și lână sub cele posibile.

Dar cauza de fond a nerealizării obiectivelor planificate ale dezvoltării zootehniei, atât în ce privește efectivele și structura acestora, cât și producțiile animaliere medii și totale — practic problema cheie care a generat în cea mai mare parte neajunsurile cu care ne confruntăm în sectorul creșterii animalelor — o constituie lipsurile existente în asigurarea bazei furajere, atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ. Tocmai în acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „asigurarea furajelor reprezintă în momentul de față problema centrală a zootehniei... Având în vedere condițiile concrete de care dispunem, va trebui să luăm măsuri urgente pentru creșterea producției și utilizarea cât mai economică a furajelor de volum, pentru sporirea ponderii acestora în hrana animalelor“.

Așa cum este cunoscut, problemă relevantă și la Consfătuirea de lucru de la C.C. al P.C.R. pe probleme ale agriculturii, din luna ianuarie a.c., pentru a realiza producțiile zootehnice planificate în cincinalul 1981—1985, trebuie să producem anual 120—130 mil. tone masă verde și siloz, inclusiv furaje grosiere. Pe această bază vor putea fi materializate importante sarcini ce revin zootehniei în cincinalul 1981—1985: realizarea unui efectiv de 8 milioane bovine, 14—15 milioane porcine, 20—22 milioane ovine și caprine, 60 milioane păsări ouătoare. În acest cadru, efectivele de animale la sfârșitul anului 1982 trebuie să ajungă la :

— Bovine	6,780 mil. capete
din care :	
— vaci	2,735 mil. capete
— juninci gestante	0,610 mil. capete
— Porcine	13,750 mil. capete
— Ovine și caprine	17,580 mil. capete
— Păsări ouătoare	60,440 mil. capete

La principalele produse animaliere, obiectivele planului de stat pe anul 1982 prevăd :

— Carne tăiată total	2100 mii tone
— Pește	300 mii tone
— Lapte și produse din lapte	34290 mii hectolitri

Realizarea sarcinilor ce revin zootehniei în prezent și în perspectivă reclamă, deci, îmbunătățirea radicală în ce privește asigurarea furajelor — piatră unghiulară a activității în sectorul creșterii efectivelor și implicit a producției animaliere. Ce măsuri și factori trebuie să acționeze pentru a se obține producțiile prevăzute la plantele furajere și la animale ?

Pornind de la sarcinile trasate, fundamentate tocmai pe baza realităților agriculturii noastre, în lumina prevederilor Programului de măsuri pentru sporirea producției de furaje în perioada 1981—1985, se poate aprecia că, pe un plan general, eforturile factorilor implicați în asigurarea furajelor de volum pentru bovine și ovine se cer îndreptate, înainte de toate, în direcția dezvoltării activității de creștere a animalelor în strînsă legătură cu resursele furajere existente în fiecare localitate. În acest cadru, o atenție însemnată se impune a fi acordată sporirii numărului de bovine și ovine în zonele de deal și de munte, în aceste zone existînd suprafețele cele mai întinse de pajiști naturale (sînt concentrate circa 80% din pajiști,

adică o suprafață de 3,5 mil. ha) pe baza cărora se pot crea complexe zootehnice de dimensiuni industriale.

Semnificativ pentru rezervele care există în această direcție este faptul că o serie de județe cu suprafețe furajere mari au și cea mai mică densitate a animalelor la hectar. Astfel, la bovine și ovine se constată o descreștere a densității de la grupele de județe cu potențialul furajer mai redus, către cele cu potențial furajer mai mari (vezi tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Încălcătura la bovine și ovine pe grupe de județe

Grupe de județe după mărimea suprafețelor arabil + pășuni și fînețe) (mil ha)	Număr de județe	Numărul de bovine la 100 ha	Numărul de ovine la 100 ha
— pînă la 200	10	51	109
— 280—380	14	49	114
— 380—480	8	45	95
— 480—580	5	33	91
— peste 580	2	36	71

Aceste deficiențe au la bază cauze de natură organizatorică, concretizate într-o insuficiență valorificare a suprafețelor furajere mai mari pe care le dețin județele respective din totalul de pășuni și fînețe naturale — un ade-vărat izvor pentru hrănirea rațională a unui efectiv și mai mare de bovine și ovine.

PUNEREA OPERATIVĂ ÎN VALOARE A PĂȘUNILOR ȘI FÎNEȚELOR NATURALE

Asigurarea furajelor de volum se va face, în principal prin creșterea cantitativă a producțiilor la pajiștile naturale, precum și la cele cultivate pe baza culturilor succesive, paralel cu îmbunătățirea calitativă a acestora, c urmarea a extinderii solumilor de mare productivitate, c însușiri superioare de sintetizare a principiilor nutritive ale solului, precum și prin îmbunătățirea tehnologiilor de recoltare, pregătire, transport și conservare folosite pînă în prezent. De asemenea, un accent mai mare trebuie pus pe folosirea rațională a tuturor categoriilor de furaje. Va trebui să se utilizeze în mai mare măsură în hrana animalelor întreaga cantitate de producție vegetală secundară (pale, vreji, coceni, ciocălăi, calatidii de floarea soarelui etc.), a subproduselor industriale (borhoturi, melasă etc.) a dejectiilor de pasăre, nutrețuri care prezintă, cantitativ și calitativ, un mijloc de echilibrare a balanței de furaje la nivel național și implicit la nivel teritorial, practic pînă la nivelul fiecărei unități și ferme de producție (posibilități în acest sens se relevă și din datele tabelului nr. 2).

Valorificarea integrală a tuturor acestor produse secundare în volum de 35-40 mil. tone anual preparate după cele mai moderne tehnologii puse la dispoziția producției c către cercetarea de specialitate, poate completa balanța c furaje în general și cea de proteină, în mod special, dar la toate produsele prezentate mai sus adăugăm și cantitățile însemnate de turte și șroturi de floarea soarelui soia, în, etc., ce rezultă de la fabricile de ulei.

Aplicarea riguroasă a unor asemenea măsuri va conduce la creșterea însemnată a resurselor de pe pajiști naturale în balanța furajelor de volum, de la 20% c era în 1980, la peste 41% în anul 1985. Așa cum arăta secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu în țara noastră „nu se poate concepe dezvoltarea zotei

neli fără punerea în valoare a pășunilor și finețelor". Iată de ce este absolut necesar ca, în fiecare județ, programul stabilit să fie în întregime realizat. Aproape 2 milioane de hectare din suprafața de pășuni și finețe vor fi luate în planul de cultură și introduse periodic în assolamente, fiind cultivate cu diverse culturi agricole, din care vor fi afectate resurse pentru furaje, pentru fondul pastoral.

O FORȚĂ DE MUNCĂ STABILĂ, STIMULATĂ ȘI CALIFICATĂ SUPERIOR

O altă cale de sporire substanțială a efectivelor de pășări și animale, a produselor animaliere o constituie **stimularea** creșterii animalelor, a producției animaliere în gospodăriile populației. Realitățile agriculturii noastre pretind sprijinirea creșterii animalelor în gospodăriile populației mai ales dacă se ia în considerare suprafața agricolă pe care acestea o dețin, numărul mare de animale existente în acest sector, suprafețele de pășuni naturale, ponderea însemnată pe care aceste gospodării o au în producția agricolă a țării. După cum se știe, cu oarecare aproximație, la efectivele de animale, gospodăriile populației dețin circa 42% la bovine, 42% la ovine, 25% la porcine și 44% la păsări, asigurând produse animaliere de circa 34% din producția totală la carne, 45% la lapte de vacă, 45% lână și peste 50% din producția de ouă. Dacă avem în vedere că gospodăriile personale ale țăranilor cooperatori dețin circa 791 mii hectare agricole, gospodăriile agricole individuale ale țăranilor din zonele necooperativizate, ale muncitorilor și celorlalte categorii de oameni ai muncii, deținând și ele circa 500 mii ha teren agricol, însumând deci cu totul aproape 1,3 mil. ha teren agricol, ne putem face o imagine mai clară asupra importantelor resurse de creștere a zootehniei prin stimularea producătorilor individuali.

Totodată, o sarcină cu caracter de permanență pentru atingerea parametrilor planificați la producția zootehnică

o reprezintă asigurarea unei structuri raționale — pe soiuri, sex, vîrstă, a efectivului de animale, asigurarea unei munci de calitate în ce privește reproducția animalelor.

O pirghie esențială în asigurarea nu numai a efectivelor și producțiilor planificate dar și a unui nivel ridicat de eficiență o constituie reducerea cheltuielilor materiale de producție, care în agricultură, ocupă încă o pondere ridicată. Restricțiile deosebite generate de criza mondială de materii prime și energie impun ca inteligența, spiritul de organizare și creativitatea să substituie o bună parte din costurile de producție, respectiv energetice, materiale, prea ridicate încă, comparativ cu rezervele și posibilitățile dovedite în unitățile fruntașe și în raport cu posibilitățile economiei noastre.

Pornind de la ideea că sectorul zootehnic beneficiază, pe plan mondial, de importante perfecționări de organizare, că activitatea de creștere a animalelor presupune o înaltă calificare, în documentele de partid, în planurile și programele elaborate se acordă o atenție deosebită asigurării forței de muncă calificate. În acest sens, prevederile prezentei Legi a retribuirii muncii în unitățile cooperatiste, stipulează un nivel de retribuire a lucrătorilor din zootehnie apropiat de cel al muncitorilor industriali. Se urmărește, totodată, ca prin aceste pirghii să se asigure o mai mare stabilitate a forței de muncă cu deosebire tinere, în agricultură, în zootehnie, și, pe această bază, să se imprime o tendință de creștere mai accentuată a efectivelor de animale atât în C.A.P.-uri, I.A.S.-uri cit și în ce privește gospodăriile populației.

MĂSURI CONCRETE PENTRU CREȘTEREA PRODUCȚIEI ZOOTEHNICE

Vom aminti, acum, câteva acțiuni și măsuri concrete, prevăzute în planurile și programele speciale concepute,

Tabelul 2

Produse secundare rezultate din producția agricolă vegetală, animală și din industria alimentară pretabile a fi folosite în furajarea animalelor

Surse furajere din producția vegetală	— Plante cerealiere	— tulpini de porumb	12-16 mil. tone	
		— ciocălăi	1,5-2,5 mil. tone	
		— paie	6-8 mil. tone	
		— pleavă	1,5-2 mil. tone	
		— calatidii, tulpini de floarea soarelui	0,5 mil. tone	
		— colete, frunze de sfeclă de zahăr	1 mil. tone	
		— vreji de cartofi	1 mil. tone	
		— vreji de soia	0,2 mil. tone	
		— resturi de legume	1 mil. tone	
		— vreji de leguminoase (mazăre, fasole)	0,5 mil. tone	
Surse furajere din zootehnie	— Plante tehnice	— tescovină	1 mil. tone	
	— Plante herbitivicele	— borhot fructe	1 mil. tone	
		— drojdie de vin	0,1 mil. tone	
		— așternut	0,3 mil. tone	
		— baterii	0,8 mil. tone	
			1 mil. tone	
			1,5 mil. tone	
			0,2 mil. tone	
	Surse furajere din subprodusele industriei alimentare	— Borhot din sfeclă		1,5 mil. tone
		— Borhot din porumb		0,2 mil. tone
— Borhot de malț			0,2 mil. tone	
— Borhot din cartof			0,2 mil. tone	
— Reziduri conserve			0,3 mil. tone	
— Reziduri abator :		— singe	0,05 mil. tone	
		— păr, pene, copite	0,05 mil. tone	
	— conținut stomacal și din rumen	0,1 mil. tone		

măsuri și acțiuni menite să contribuie la creșterea producției zootehnice, și care trebuie să rețină atenția tuturor celor care lucrează în zootehnie. Astfel, în domeniul **bovinelor**, se prevede ca, sporul planificat la producția de lapte și producția de carne de bovină, să se realizeze, în principal, pe baza îmbunătățirii condițiilor de furajare și exploatare a animalelor; prin organizarea corespunzătoare a activității de reproducție și sanitar-veterinare, pentru realizarea unui indice de natalitate de peste 85% și reducerea pierderilor prin mortalități și sacrificări de necesitate.

— **creșterea ovinelor**, sporirea producției de lână și a producției de carne prevăzute pentru cincinalul 1981—1985, reclamă o îmbunătățire a condițiilor de furajare și exploatare, în special în perioada de iarnă și în sezonul de fătări; îmbunătățirea indicilor de reproducție, realizându-se pe an cel puțin un miel pentru fiecare oaie; concentrarea în unități specializate a ovinelor destinate pentru producția de carne și creșterea greutății de livrare a acestora. Se impune, de asemenea, organizarea mai bună a activității sanitar-veterinare, în scopul reducerii pierderilor.

În sectorul **porcinelor** acțiunile pentru realizarea nivelurilor stabilite trebuie să aibă în vedere creșterea contribuției și răspunderii complexelor în realizarea fondului de stat la carnea de porc, organizând o cooperare strânsă a acestora cu fermele din sectorul cooperatist și cu gospodăriile populației. În programele de dezvoltare a acestui sector se pune un accent deosebit pe creșterea capacității de producție la grășuni, asigurându-se întregul necesar al sectorului socialist și un număr cât mai mare de porci pentru gospodăriile populației.

Pentru realizarea sarcinilor prevăzute în **avicultură**, un accent deosebit se pune pe integrarea producției, dezvoltând relații de cooperare între unitățile socialiste și între acestea și sectorul gospodăriilor populației. Ca soluție tehnologică se prevede generalizarea creșterii în baterii, pentru ouă și carne, accentuându-se caracterul industrial al aviculturii românești. În scopul ridicării eficienței unităților avicole se va urmări îmbunătățirea furajării, a condițiilor de microclimat și asistență sanitar-veterinară. Pentru satisfacerea nevoilor consumatorilor se va accentua procesul de diversificare a producției de carne, extinzându-se creșterea curcilor, palmipedelor și altor specii de păsări domestice. Și în domeniul agricultură, un rol important revine în continuare gospodăriilor populației.

Creșterea **animalelor de blană**, activitate ce se va extinde tot mai mult în viitor, impune ca obiectiv însemnat dezvoltarea cu precădere a creșterii speciilor cu regim de hrană vegetarian, asigurând capacitățile de producție și organizându-se o largă cooperare cu gospodăriile populației, sector în care există rezerve mari, nefolosite în mod corespunzător până în prezent.

Pentru realizarea sarcinilor în **piscicultură**, alături de măsurile generale de extindere a suprafețelor amenajate și modernizarea celor existente, precum și de valorificarea potențialului lacurilor de acumulare, este necesar să se asigure o creștere substanțială a producției piscicole medii la ha. Această creștere va necesita: asigurarea materialului de populat, în care scop se vor redimensiona pepinierele piscicole și se vor folosi tehnici îmbunătățite de reproducere și creștere a puietului peștilor de cultură.

Realizarea producției de miere — în apicultură — 16 000 tone — impune orientarea eforturilor apicultorilor spre sporirea numărului de familii de albine, de la 1.046.000 la 1.279.000, în paralel cu creșterea capacităților de producere și difuzare de măci de albine, ameliorate și verificate. Este necesar să se acționeze, de asemenea, pentru îmbunătățirea bazei melifere, folosirea mai intensă a stupilor la polenizarea culturilor agricole.

Aceste obiective determinante pentru progresul continuu al economiei românești, pentru asigurarea unui nivel de trai tot mai înalt întregii națiuni, necesită o amplă mobilizare din partea tuturor cadrelor din zootehnie, un înalt simț de răspundere și patriotic în gestionarea cât mai rațională și eficientă a unei părți însemnate din averea națională ce ne-a fost încredințată de popor.

Pentru îndeplinirea obiectivelor fundamentale ale revoluției agrare, sarcini de mare răspundere revin organelor și organizațiilor de partid din agricultură — începând cu cele din unitățile de producție și până la organele centrale — precum și consiliilor populare, organelor colective de conducere din unități, tuturor specialiștilor agricoli.

Punând în centrul preocupărilor lor ridicarea generală a calității muncii de organizare, îndrumare și conducere concretă, operativă și eficientă a activității agricole, mobilizând comuniștii, pe toți oamenii muncii de la sate la executarea integrală a sarcinilor de dezvoltare și modernizare a agriculturii, organele și organizațiile de partid și de U.T.C., consiliilor populare și organele colective de conducere din unități vor trebui să acorde atenție în zootehnie, cu prioritate unor probleme între care: **realizarea programelor privind dezvoltarea zootehnice**, care prevăd acoperirea nevoilor de consum cu produse animaliere din producția proprie a fiecărui județ și, concomitent, asigurarea produselor pentru fondul de stat. Este, de asemenea, necesar să fie luate măsuri și inițiate acțiuni pentru realizarea efectivelor planificate, ridicarea natalității și reducerea mortalității la toate categoriile de animale și realizarea unei greutăți optime de tăiere. Se impune dezvoltarea activității de creștere a animalelor în concordanță cu resursele furajere existente în fiecare localitate, acordând prioritate creșterii numărului de bovine și ovine în zonele de deal și munte, unde se găsesc suprafețe mari de pajiști naturale; în profil teritorial, dezvoltarea zootehnice va fi astfel orientată încât fiecare localitate să-și poată asigura, din producția proprie, atât nevoile de consum local de produse animaliere, cât și obligațiile către fondul central de stat.

Îmbunătățirea radicală a alimentației animalelor, asigurându-se rații furajere echilibrate, corespunzător nivelului producției planificate și a cerințelor fiziologice, pentru fiecare specie și categorie de animale, în scopul reducerii consumului specific și creșterea rentabilității sectorului zootehnic reprezintă o altă problemă care trebuie să se afle în atenția organelor și organizațiilor de partid. Totodată, o atenție sporită se cere acordată așa cum se sublinia și la recenta Consfătuire de lucru de la C.C. al P.C.R. asigurării capacităților de producție, prin construirea unor unități de producție mai mici, prin modernizarea fermelor aflate în funcțiune, prin utilizarea unor amenajări deja existente, folosindu-se soluții constructive și tehnologice simple, posibil de realizat cu materiale ieftine locale; respectării tehnologiilor de exploatare și animalelor și a condițiilor sanitar-veterinare, în scopul prevenirii și combaterii maladiilor, a reducerii substanțiale a pierderilor prin mortalități și sacrificărilor de necesitate; mobilizării lucrătorilor din unitățile de cercetare și învățămînt de profil zooveterinar pentru generalizarea mai rapidă a cuceririlor științei, pentru găsirea unor soluții constructive și tehnologice care reclamă consum mai mic de materiale deficitare și de energie; ridicării nivelului de pregătire profesională a cadrelor care lucrează în zootehnie.

Prin aplicarea tuturor acestor măsuri, prin sporirea preocupării oamenilor muncii de la sate pentru sporirea, în condiții de eficiență economică, a producției de produse animaliere, zootehnia se va înscrie cu un aport și mai însemnat în efortul susținut de sporire a producțiilor agricole și de satisfacere la un nivel superior a cerințelor populației și industriei.

dr. ing. Alexandru IGNAT

Întrebări

1. Care sînt problemele prioritare de a căror rezolvare este condiționată sporirea producției în sectorul creșterii animalelor?
2. Ce acțiuni se cer întreprinse pentru punerea în valoare a întregului potențial al pășunilor și fînețelor?
3. Analizați în ce fel prevederile Legii retribuiri muncii în unitățile agricole cooperatiste acționează în direcția stimulării producției zootehnice din aceste unități.